

DECIZIE

20 iulie 2016

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președinte, judecătorul
Judecătorii

Valeriu Doagă
Galina Stratulat
Oleg Sternioală
Iurie Bejenaru
Ala Cobăneanu

examinând recursul declarat de către Serviciul Vamal al Republicii Moldova în pricina civilă la cererea de chemare în judecată a Societății cu Răspundere Limitată „East-Auto-Lada” împotriva Serviciului Vamal al Republicii Moldova cu privire la recunoașterea acțiunilor de suspendare a dreptului de efectuare a operațiunilor vamale ca fiind ilegale și obligarea anulării suspendării dreptului de efectuare a operațiunilor vamale și permiterii efectuării operațiunilor vamale

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 24 decembrie 2015, prin care a fost respins apelul declarat de către Serviciul Vamal al Republicii Moldova și menținută hotărârea Judecătoriei Centru mun. Chișinău din 07 octombrie 2015

c o n s t a t ă :

La 18 august 2015, SRL „East-Auto-Lada” a depus cerere de chemare în judecată împotriva Serviciului Vamal al RM cu privire la recunoașterea acțiunilor de suspendare a dreptului de efectuare a operațiunilor vamale ca fiind ilegale și obligarea anulării suspendării dreptului de efectuare a operațiunilor vamale și permiterii efectuării operațiunilor vamale.

În motivarea acțiunii reclamanta a indicat că, conform declarațiilor vamale nr. IM7 3027I50148 din 15 noiembrie 2012, IM7 3030I13301 din 11 septembrie 2012, IM7 3030I8511 din 21 iunie 2012, IM7 3030I1819 din 28 februarie 2011, IM7 3030I7345 din 10 iunie 2011, IM7 3030I10349 din 02 august 2011, IM7 3030I13720 din 26 septembrie 2011, IM7 3030I19314 din 16 decembrie 2011 și IM7 3030I5335 din 25 aprilie 2012, pe parcursul anilor 2011-2012, a importat în Republica Moldova marfă – anvelope, care a fost depozitată la antrepozitul vamal public de tip B 9137 deținut de către SRL „East-Auto-Lada” în baza autorizației de funcționare a antrepozitelui vamal public de tip

B nr.178/2010, valabilă pînă la 23 noiembrie 2013, fără aplicarea drepturilor de import și a măsurilor de politică economică.

Menționează că în baza art. 55 alin. (1) din Codul vamal, organul vamal a solicitat constituirea unei garanții, care să asigure plata obligației vamale, ce ar putea apărea pe timpul derulării regimului corespunzător a mărfurilor aflate în antrepozit.

Susține că SRL „East-Auto-Lada” a satisfăcut solicitarea organului vamal, constituind garanția bancară nr. 4856 EAST 8000000 la 18 mai 2011 în sumă de 8000000 lei la BC „Victoriabank” SA, care la 17 februarie 2012, a fost substituită cu garanția bancară nr. 394-B-12 în sumă de 4000000 lei.

Afirmă că pct. 1 din garanțiile bancare nr. 4856 EAST 8000000 din 18 mai 2011 și nr. 394-B-12 din 17 februarie 2012 prevede că, în cazul apariției obligației vamale la prima cerere de plată a beneficiarului, Serviciul Vamal și remisă către garant, BC „Victoriabank” SA, ultimul, în mod irevocabil, în termen de 3 zile bancare din data primirii cererii, este obligat să efectueze plata obligației vamale apărute la ordonatorul SRL „East-Auto-Lada”.

Relevă că după expirarea termenului de valabilitate a autorizației de funcționare a antrepozitului vamal public de tip B nr. 178/2010, la 23 noiembrie 2012, Serviciul Vamal a refuzat eliberarea unei noi autorizații, prelungind termenul de activare a antrepozitului vamal nr. 9137, deținut de către SRL „East-Auto-Lada” în modulul Asycuda World pînă la 26 ianuarie 2013.

Mai relevă că la 04 februarie 2013, conform actului de inventariere, întocmit de către colaboratorii Biroului vamal Chișinău în comun acord cu reprezentanții SRL „East-Auto-Lada”, în antrepozitul vamal nr. 9137 din str. Chișinău 3, com. Stăuceni, mun. Chișinău se afla următoarea marfă, fără aplicarea drepturilor de import și a măsurilor de politică economică, importată în baza declarațiilor vamale enunțate: anvelope „Yokohama” – 2000 bucăți, inclusiv poziția tarifară 4011100000 – 1524 bucăți și poziția tarifară 4011209000 – 476 bucăți și camion - autobasculant Iveco „Traker”, anul fabricației 2007, poziția tarifară 8704101090 – 1 bucată, asupra căreia la 15 februarie 2013, Biroul vamal Chișinău a întocmit din oficiu deciziile de regularizare pentru achitarea necondiționată a drepturilor de import a mărfurilor, antrepozitate la antrepozitul vamal nr. 9137, deținut anterior de către reclamantă.

Menționează că, conform informației BC „Victoriabank” SA nr. 673 din 13 mai 2013, Serviciul Vamal, începând cu 15 februarie 2013 și pînă la data depunerii prezentei cereri, nu a înaintat careva cereri la BC „Victoriabank” SA privind stingerea obligației vamale apărute la SRL „East-Auto-Lada”, conform deciziilor de regularizare nr. 101-109, din garanțiile bancare nr. 4856 EAST 8000000 din 18 mai 2011 în sumă de 8000000 lei, 394-B-12 din 17 februarie 2012 în sumă de 4000000 lei și 1010-B-12 din 15 mai 2013 în sumă de 4000000 lei, precum și din garanția bancară nr. 1229-B-15 din 15 mai 2015 în sumă de 400000 lei, valabilă pînă la 216 mai 2017, care a substituit garanția bancară nr. 1010-B-13 din 15 mai 2013.

Susține că organul vamal și-a depășit atribuțiile sale prevăzute de legislația RM și a suspendat dreptul de efectuare a operațiunilor vamale de către plătitorul vamal, SRL „East-Auto-Lada”.

Afirmă că prin suspendarea dreptului de efectuare a operațiunilor vamale de către SRL „East-Auto-Lada”, Serviciul Vamal a blocat în întregime activitatea economico-financiară a companiei, iar SRL „East-Auto-Lada” nu poate efectua operațiuni vamale.

Invocă că garanția bancară a fost constituită anume pentru plata obligației vamale și numai în cazul în care garantul refuza să efectueze, în mod irevocabil, în termen de 3 zile bancare din data primirii cererii, plata obligației vamale, beneficiarul Serviciul Vamal era în drept să implementeze art. 125² alin. (7) și art. 129 alin. (6) din Codul vamal, suspendând exercitarea dreptului de efectuare a operațiunilor vamale de către plătitorul vamal SRL „East-Auto-Lada”.

Consideră ilegală acțiunea Serviciului Vamal privind suspendarea dreptului de efectuare a operațiunilor vamale de către plătitorul vamal SRL „East-Auto-Lada”.

Solicită recunoașterea acțiunilor Serviciului Vamal de suspendare a dreptului de efectuare a operațiunilor vamale de către SRL „East-Auto-Lada” ca fiind ilegale și obligarea pârâtului de a anula suspendarea dreptului de efectuare a operațiunilor vamale de către plătitorul vamal SRL „East-Auto-Lada” impuse de către Serviciul Vamal și de a permite SRL „East-Auto-Lada” efectuarea operațiunilor vamale.

Prin hotărârea Judecătoriei Centru mun. Chișinău din 07 octombrie 2015 a fost admisă acțiunea, au fost recunoscute acțiunile Serviciului Vamal cu privire la suspendarea dreptului de efectuare a operațiunilor vamale de către plătitorul vamal SRL „East-Auto-Lada” neîntemeiate și a fost obligat Serviciul Vamal să anuleze suspendarea dreptului de efectuare a operațiunilor vamale de către plătitorul vamal SRL „East-Auto-Lada” impuse de către Serviciul Vamal și să permită SRL „East-Auto-Lada” efectuarea operațiunilor vamale.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 24 decembrie 2015 a fost respins apelul declarat de către Serviciul Vamal al RM și menținută hotărârea primei instanțe.

La data de 11 aprilie 2016, Serviciul Vamal al RM a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei instanței de apel și hotărârii primei instanțe și emiterea unei noi hotărâri cu privire la respingerea acțiunii ca fiind nefondată și depusă cu încălcarea termenului de prescripție.

În motivarea recursului a invocat că nu este de acord cu decizia instanței de apel, deoarece instanța de apel a încălcat și aplicat eronat normele de drept material și procedural.

Menționează că, instanța eronat a constatat că intimatului i-a fost suspendat dreptul de efectuare a operațiunilor vamale, deoarece în perioada precedentă litigiului, cât și în perioada litigiului, intimatului a beneficiat de diverse operațiuni vamale, în acest sens invocând declarațiile vamale de import sau de tranzit depuse

de către intimată și perfectate de organul vamal nr. 23076 din 21 octombrie 2014, nr. 46473 din 16 noiembrie 2014, nr. 53471 din 30 decembrie 2014, nr. 2824 din 03 februarie 2015, nr. 8997 din 21 martie 2015, nr. 3312 din 25 martie 2015, nr.8559 din 03 iunie 2015, etc.

Susține că instanța nu a stabilit care sunt acțiunile recurentului de suspendare a dreptului de efectuare a operațiunilor vamale de către intimată și, respectiv, nu a indicat ce ar trebui să fie anulat.

Afirmă că instanța eronat a concluzionat că recurentul ar fi suspendat dreptul de efectuare a operațiunilor vamale de către intimată. Or, în lipsa unor probe de referință, instanța doar a presupus că recurentul ar fi suspendat operațiunile vamale, ceea ce este inacceptabil și contravine art. 3 din Legea contenciosului administrativ.

Relevă că instanța neîntemeiat a constatat că postul vamal 3019 Cricova al Biroului Vamal Chișinău a refuzat validarea declarațiilor vamale nr. 25675, 25676, 25688, 25690 din 27 octombrie 2014 pe motiv că pe contul trezorerial de încasări al intimatei ar fi înaintată de către recurent spre plată dispoziția de incaso la suma de 1712562,41 lei, deoarece dispoziția de incaso se prezintă la băncile comerciale și nu la contul trezorerial al intimatei.

Consideră că instanța neîntemeiat a admis pretențiile intimatei împotriva Serviciului Vamal, care nu a emis niciun act administrativ, prin care i-ar fi lezat drepturile legale.

Invocă că obiect al acestui litigiu îl constituie nevalidarea declarațiilor vamale nr. 25675, 25676, 25688, 25690 din 27 octombrie 2014 de către Biroul vamal Chișinău și cererile prealabile legate de acestea, pe care recurentul le-a lăsat fără examinare, deoarece au fost depuse tardiv.

Consideră eronat argumentul instanței de atragere a Serviciului Vamal în calitate de pârât, deoarece acesta exercită conducerea și supravegherea unităților din subordine. Or, Serviciul Vamal nici nu a examinat cererile prealabile depuse de către intimată, iar faptul neexaminării lor este conformă prevederilor legale. Totodată, obiectul acțiunii nu-l constituie refuzul în examinare a recurentului, ci refuzul în validare a unor declarații vamale de către Biroul vamal Chișinău.

Mai invocă că prin atragerea sa în calitate de pârât, instanța a ignorat prevederile pct. 9 din Hotărârea explicativă a Plenului Curții Supreme de Justiție nr. 10 din 30 octombrie 2009 „Cu privire la practica aplicării de către instanțele de contencios administrativ a unor prevederi ale Legii contenciosului administrativ” și ale pct. 2 din Hotărârea explicativă a Plenului Curții Supreme de Justiție nr. 4 din 24 decembrie 2010 „Cu privire la practica examinării în contencios administrativ a litigiilor legate de aplicarea legislației vamale”.

Menționează că instanța nu s-a pronunțat asupra tardivității acțiunii, pe care recurentul a invocat-o.

La 18 iulie 2016, SRL „East-Auto-Lada” a depus referință la cererea de recurs, prin care a solicitat

În conformitate cu art. 434 alin. (1) CPC, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

Din materialele dosarului rezultă că copia deciziei recurate a fost expediată în adresa părților la 04 februarie 2016, fapt confirmat prin scrisoarea de însoțire (f. d. 122 vol. II).

Astfel, se constată că recurentul s-a conformat prevederilor legale și a declarat recursul împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 24 decembrie 2015, în termen.

În conformitate cu art. 444 CPC, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră necesar de a admite recursul, de a casa decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe cu emiterea unei noi hotărâri cu privire la respingerea acțiunii din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. b) CPC, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul și să caseze integral sau parțial decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe, pronunțând o nouă hotărâre.

Fiind investită cu judecarea pricinii în cauză, având ca obiect recunoașterea acțiunilor Serviciului Vamal de suspendare a dreptului de efectuare a operațiunilor vamale de către SRL „East-Auto-Lada” ca fiind ilegale, obligarea pârâtului de a anula suspendarea dreptului de efectuare a operațiunilor vamale de către plătitorul vamal SRL „East-Auto-Lada” impuse de către Serviciul Vamal și de a permite SRL „East-Auto-Lada” efectuarea operațiunilor vamale, prima instanță a ajuns la concluzia temeiniciei acțiunii, admitând-o integral, soluție care a fost menținută și de instanța de apel.

În susținerea temeiniciei soluției date, instanțele de judecată ierarhic inferioare au reținut că Serviciul Vamal prin acțiunile de suspendare a exercitării dreptului SRL „East-Auto-Lada” de efectuare a operațiunilor vamale și inacțiunile de anulare a acestor interdicții, a ignorat actele juridice și normele de drept material, care guvernează raporturile juridice dintre părțile în litigiu.

Au mai invocat instanțele de judecată că prin acțiunile de suspendare a exercitării dreptului de efectuare a operațiunilor vamale ale plătitorului vamal, precum și prin inacțiunile de încasare a obligațiilor vamale din contul garanțiilor bancare instituite în ordinea prevăzută de art. 55 Codul vamal, contrar prevederilor art. 125² alin. (7) lit. a), 127 alin. (4), 129 alin. (6) și (7) Cod vamal, Serviciul Vamal neîntemeiat menține suspendarea exercitării dreptului SRL „East-Auto-Lada” de efectuare a operațiunilor vamale.

Instanța de recurs constată, însă, că fiind, la soluționarea pricinii, stabilite pe deplin circumstanțele care au importanță pentru judecarea cauzei în fond, concluziile instanțelor de judecată și soluția dată în sensul admiterii acțiunii sunt incorecte, fapt ce rezultă din interpretarea greșită a prevederilor legale aplicabile raportului juridic în speță.

În susținerea opiniei enunțate instanța de recurs reține prevederile art. 3 alin. (1) din Legea contenciosului administrativ nr. 793-XIV din 10 februarie 2000, din care rezultă că obiect al acțiunii în contenciosul administrativ îl constituie actele administrative, cu caracter normativ și individual, prin care este vătămat un drept recunoscut de lege al unei persoane, inclusiv al unui terț, emise de: a) autoritățile publice și autoritățile asimilate acestora în sensul prezentei legi; b) subdiviziunile autorităților publice; c) funcționarii din structurile specificate la lit. a) și b), precum și acțiunile sau inacțiunile acestor organe și funcționari.

Pornind de la aceste prevederi legale și premise de abordare, se va reține că instanțele de judecată ierarhic inferioare neîntemeiat au constatat existența acțiunilor ilegale ale Serviciului Vamal cu privire la suspendarea dreptului de efectuare a operațiunilor vamale de către plătitorul vamal SRL „East-Auto-Lada”, obligând Serviciul Vamal să anuleze suspendarea dreptului de efectuare a operațiunilor vamale de către plătitorul vamal SRL „East-Auto-Lada” impuse de către Serviciul Vamal și să permită SRL „East-Auto-Lada” efectuarea operațiunilor vamale.

Astfel, instanța de recurs distinge că conform art. 129 alin. (6) Cod vamal, neplata în termen legal a obligației vamale atrage, în mod suplimentar, suspendarea dreptului de efectuare a altor operațiuni vamale de către plătitorul vamal respectiv până la stingerea obligației vamale, *în condițiile stabilite prin reglementările vamale.*

În același timp, art. 125² alin. (7) Cod vamal, prevede că, Serviciul Vamal suspendă exercitarea dreptului de efectuare a operațiunilor vamale ale plătitorului vamal pentru a asigura:

- a) stingerea obligației vamale;
- b) executarea încheierilor instanțelor judecătorești privind intentarea procedurii de insolvență.

În sensul prevederilor normelor citate legiuitorul identifică că suspendarea exercitării dreptului de efectuare a operațiunilor vamale ale plătitorului vamal urmează să se producă prin adoptarea unui act administrativ, cu indicarea temeiurilor de suspendare specificare la norma precitată.

La caz, însă, după cum a menționat și instanța de apel în decizia recurată, lipsește un act adoptat de către Serviciul Vamal în conformitate cu reglementările legale susmenționate.

Ca consecință, soluția dată de instanțele de judecată ierarhic inferioare, în lipsa unui act emis de către Serviciul Vamal privind suspendarea dreptului de efectuare a operațiunilor vamale a SRL „East-Auto-Lada”, la prezentarea declarațiilor vamale cu nr. 3019125675, 3019125688, 3019125690, 3019125676 de către SRL „East-Auto-Lada”, contravine prevederilor art. 3 din Legea contenciosului administrativ, în coroborare cu prevederile art. 297 alin. (1) Cod vamal, care reglementează examinarea plângerilor în instanță de judecată, și care indică cu certitudine că obiect al acțiunii în contenciosul administrativ pot fi *actele administrative cu caracter normativ și individual* ale organelor vamale și ale

colaboratorilor vamali, *acțiunile sau inacțiunile* acestora referitoare la efectuarea controlului vamal, a vămuirii, a actelor de procedură în cazul de contravenție vamală sau la cercetarea contravenției.

Or, pe lângă lipsa actului administrativ adoptat de Serviciul Vamal, în cadrul examinării cauzei nu au fost stabilite nici acțiunile ilegale ale Serviciului Vamal de suspendare a dreptului de efectuare a operațiunilor vamale de către plătitorul SRL „East-Auto-Lada” care urmează a fi anulate și nici prin ce se manifestă aceste acțiuni.

Mai cu seamă, la acest segment se va menționa că și răspunsurile Biroului Vamal Chișinău, reținute de instanța de apel, din care ar rezulta că de fapt Serviciul Vamal a dispus suspendarea pentru SRL „East-Auto-Lada” a operațiunilor vamale, au un conținut declarativ, în confirmarea acestor susțineri nefiind prezentate probe pertinente.

Distinct de cele menționate, este evident că instanța de apel într-un mod contradictoriu, invocând pe de o parte lipsa unui act emis de către Serviciul Vamal, a ajuns la concluzia că Serviciul Vamal ar fi suspendat operațiunile vamale ale SRL „East-Auto-Lada”, fără a indica prin ce se manifestă această suspendare ilegală.

Ca consecință, situația de fapt menționată respinge și argumentul SRL „East-Auto-Lada” invocat în referință, precum că în ordonanța din 15 mai 2015 emisă de către Procurorul adjunct al Procuraturii Anticorupție, au fost expuse declarațiile Șefului interimar al Secției încasare silită a obligației vamale și asistență juridică din cadrul Biroului Vamal Chișinău, care a indicat că s-a recurs la executarea silită a deciziilor de regularizare, fiind suspendate operațiunile de vămuire a întreprinderii SRL „East-Auto-Lada”, în temeiul art. 129 Cod vamal, de către Serviciul Vamal.

Or, și aceste declarații nu indică la careva acțiuni concrete ale Serviciului Vamal privind suspendarea pentru SRL „East-Auto-Lada” a operațiunilor vamale, aceste susțineri având un caracter general, mai mult că persoana dată activează în cadrul Biroului Vamal Chișinău.

Pe cale de consecință, instanța de recurs va remarca că în raporturile procesuale civile, birourile vamale constituie subiecte distincte de Serviciul Vamal.

Această distincție rezultă din faptul că birourile vamale sunt persoane juridice în sensul art. 55 Cod civil, cu patrimoniu distinct, cu cod fiscal propriu, stampilă, regulament, antet etc., fapt ce implică exercitarea de sine stătătoare a drepturilor și obligațiilor sale procesuale prevăzute de legislația în vigoare.

Astfel, în conexiunea celor relatate instanța de recurs constată netemeinicia pretențiilor înaintate de către SRL „East-Auto-Lada” împotriva Serviciului Vamal, fapt ce impune respingerea acțiunii, ca urmare și casarea deciziei instanței de apel și hotărârii primei instanțe.

Din considerentele menționate și având în vedere că circumstanțele pricinii au fost stabilite pe deplin de către instanțele judecătorești inferioare, însă normele de drept material au fost aplicate eronat, nefiind necesară verificarea suplimentară

a cărorva dovezi, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul, de a casa decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe și de a emite o nouă hotărâre, prin care acțiunea SRL „East-Auto-Lada” împotriva Serviciului Vamal al Republicii Moldova cu privire la recunoașterea acțiunilor de suspendare a dreptului de efectuare a operațiunilor vamale ca fiind ilegale și obligarea anulării suspendării dreptului de efectuare a operațiunilor vamale și permiterii efectuării operațiunilor vamale, de a respinge ca neîntemeiată.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. b), art. 445 alin. (3) CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

decide:

Se admite recursul declarat de către Serviciul Vamal al Republicii Moldova.

Se casează decizia Curții de Apel Chișinău din 24 decembrie 2015 și hotărârea Judecătoriei Centru mun. Chișinău din 07 octombrie 2015, în pricina civilă la cererea de chemare în judecată a Societății cu Răspundere Limitată „East-Auto-Lada” împotriva Serviciului Vamal al Republicii Moldova cu privire la recunoașterea acțiunilor de suspendare a dreptului de efectuare a operațiunilor vamale ca fiind ilegale și obligarea anulării suspendării dreptului de efectuare a operațiunilor vamale și permiterii efectuării operațiunilor vamale și se emite o nouă hotărâre prin care:

Se respinge acțiunea Societății cu Răspundere Limitată „East-Auto-Lada” împotriva Serviciului Vamal al Republicii Moldova cu privire la recunoașterea acțiunilor de suspendare a dreptului de efectuare a operațiunilor vamale ca fiind ilegale și obligarea anulării suspendării dreptului de efectuare a operațiunilor vamale și permiterii efectuării operațiunilor vamale, ca neîntemeiată.

Decizia este irevocabilă.

Președinte, judecătorul

Valeriu Doagă

Judecătorii

Galina Stratulat

Oleg Sternioală

Iurie Bejenaru

Ala Cobăneanu